

Handläggare
Anneli Rydström
Telefon: 08:508 22 068**Till**
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2014-04-10

Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektörIngrid Widebäck
avdelningschef

Sammanfattning

De nuvarande riktlinjerna för handläggning av ärenden enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen och stöd och service till viss funktionshindrade (LSS) inom äldreomsorgen antogs av kommunfullmäktige 2010-06-21 och behöver revideras. Förslag till revidering har riktlinjerna utarbetats av äldreförvaltning.

Förvaltningen anser att de föreslagna riktlinjerna är tydliga och ger ett bra stöd och vägledning för biståndshandläggaren i det praktiska arbetet med de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras. Vidare anser förvaltningen att stadens "Kvinnofridsprogram" och riktlinjer gällande våld i nära relationer samt förslag till strategi att motverka hemlöshet i Stockholms stad 2014-2019, bör arbetas in i de föreslagna riktlinjerna för handläggning inom äldreomsorgen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för social omsorg. De fackliga organisationerna informeras vid samverkansgrupp den 25 mars 2014 och pensionärsrådet den 8 april 2014.

Bakgrund

En remiss ”Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg” har inkommit till stadsdelsnämnden för yttrande till kommunstyrelsen senast den 9 maj 2014. Ärendet har också remitterats till stadsdelsnämnderna Bromma och Östermalm samt stadsledningskontoret. Se bilaga.

Nuvarande riktlinjer för handläggning av ärenden enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen och stöd och service till viss funktionshindrade (LSS) inom äldreomsorgen antogs av kommunfullmäktige 2010-06-21. Det finns behov av att revidera dessa riktlinjer utifrån att det tillkommit lagändringar i SoL, rättspraxis och att Socialstyrelsen utkommit med nya föreskrifter och anvisningar som påverkar själva handläggningen av ärenden.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och lika behandling när det gäller bedömning och tillgång till de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens äldreomsorg. Riktlinjerna ska också ge stöd och vägledning i biståndshandläggningen.

Förslag till ”Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg, Handläggning av bistånd enligt SoL och LSS till personer 65 år och äldre” har tagits fram av äldreförvaltningen i samverkan med juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret och en arbetsgrupp med representanter från stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Östermalm.

Förslaget till reviderade riktlinjer har godkänts av äldrenämnden som överlämnat det till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar äldreförvaltningens uppfattning att det är viktigt med tydliga riktlinjer för att upprätthålla likställighetsprincipen i staden och att stärka rättssäkerheten för den enskilde.

Förvaltningen anser att de föreslagna riktlinjerna ger ett bra stöd och vägledning för biståndshandläggaren i det praktiska arbetet med de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras.

Ett viktigt stöd för biståndshandläggaren är också stadens gemensamma kartläggnings- och bedömningsinstrument, som ska användas i all handläggning av ärenden inom äldreomsorgen.

Förvaltningen har valt att lyfta fram och lämna synpunkter och förslag vad gäller riktlinjerna för nedanstående områden.

Följeslagare inom hemtjänsten och ledsagning för kulturella och sociala aktiviteter (sid. 19-20)

Den som är behov av en följeslagare för att kunna ta sig till och från exempelvis läkare och tandläkare ska kunna få hjälp med det om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det gäller också hjälp med att komma ut och promenera, att uträtta inköp och ärenden m.m. Den som behöver hjälp till sociala och kulturella aktiviteter ska kunna få ledsagning.

Förtydliganden har gjorts vad gäller följeslagare som beviljas som särskild insats i beslutet om hemtjänst och ledsagare som fattas som ett separat beslut för att den enskilde ska kunna delta i samhällets gemenskap. Ett särskilt förtydligande har gjorts som avser ledsagning för personer med synskada som innebär att de kan beviljas ledsagning även för att kunna uträtta inköp och ärenden om behovet av ledsagning beror på synskada.

Förvaltningen tycker att dessa förtydliganden är bra. Den enskilde väljer någon av de utförare som ingår i Stockholms stads valfrihetssystem för ledsagning.

Äldre med psykiska funktionshinder (sid. 25)

Äldre med psykiska funktionsnedsättningar har många gånger behov av insatser som inte kan tillgodoses inom traditionell hemtjänst. Det är inte heller ovanligt att den enskilde är omedveten om sitt behov av stöd och hjälp varför han eller hon kan behöva motiveras för att emot stöd och hjälp.

Förvaltningen tycker därför att förtydligandena om kontaktperson och boendestöd för äldre är bra.

Hemtjänstinsatser (sid.15-17)

Biståndshandläggaren gör alltid en individuell bedömning av vilka hemtjänstinsatser den enskilde behöver och tid för detta. Förvaltningen tycker därför att riktlinjerna är alltför detaljerade vad gäller städning, fönsterputs, disk, tvätt och textilvård, där t.ex. mangling tas upp.

Snöskottning (sid 17)

I riktlinjer står det att *"I det fall den enskilde är i behov av hjälp med snöskottning ska detta kunna beviljas som övrig insats om behovet av snöskottning inte kan tillgodoses på annat sätt."*

Förvaltningen undrar om snöskottning ingår i skälig levnadsnivå. Det finns här domar som hänvisar till fastighetsägarens ansvar.

En annan fråga är också vem som ska utföra tjänsten och hur den tjänsten ska upphandlas. Detta är idag inte en tjänst som utförs av hemtjänstföretagen, och ska detta finnas i riktlinjerna som en möjlig insats måste en central upphandling av tjänsten göras.

Bankärenden (sid.18)

Förvaltningen anser att följande stycke i riktlinjerna bör tas bort, då det inte är rättssäkert.

"Vid behov av god man och i avvaktan på att god man tillsätts får, i nödfall, utföraren tillfälligt hjälpa den enskilde med ekonomiska göromål för att denne inte ska hamna i trångmål. Ansaret för sådan insats ligger på ansvarig chef för aktuell hemtjänstutförare som ska ha rutiner för sparade kvitton och ordnad dokumentation för insatser av denna typ."

Servicehus (sid. 33)

I förslaget till riktlinjer har den enskildes upplevelse av otrygghet och ålder lyfts fram ytterligare.

Enligt de föreslagna riktlinjerna ska bedömningen för servicehusboende grunda sig på en helhetsbedömning med fokus på den enskildes upplevelse av otrygghet där även ålder beaktas. Omvårdnadsbehovet ska dock inte vara så omfattande att den enskildes behov bättre tillgodoses på ett vård- och omsorgsboende.

Detta är enligt förvaltningens mening en bättre formulering än i de nuvarande riktlinjerna: *"I de fall den enskildes vård- och omsorgsbehov inte kan tillgodoses i ordinärt boende, trots insatser från hemtjänst, kan det vara aktuellt med ett vård- och omsorgsboende, så kallat servicehus."*

Bedömningen för servicehusboende ska grunda sig på en helhetsbedömning där den enskildes ålder, upplevelse av otrygghet och allmänna hälsotillstånd beaktas."

Vård- och omsorgsboende (sid. 33)

Förvaltningen tycker att textavsnittet om vård- och omsorgsboende blivit tydligare och mer överskådligt. Ett förtydligande av kriterier för att beviljas vård- och omsorgsboende har gjorts.

Vård- och omsorgsboende kan beviljas den som uppfyller ett av kriterierna 1-3.

1. Omvårdnadsbehovet ska vara så omfattande över dygnets alla timmar att behovet inte kan tillgodoses med hemtjänstinsatser.
2. Det ska finnas medicinska behov och behov av närhet till sjuksköterska och/eller personal även om behov av hjälp nattetid inte finns.
3. Oro orsakad av psykisk ohälsa, kognitiv svikt eller demenssjukdom som påverkat den enskildes förmåga att fungera i ordinärt boende.

Vid bedömning av den enskildes behov ska särskild hänsyn tas till ålder och ensamhet. Kartläggnings- och bedömningsinstrumentet ska användas som stöd i bedömningen av den enskildes behov.

Bedömningskriterier i nuvarande riktlinjer.

1. *Omvårdnadsbehovet ska vara stort över hela dygnet.*
2. *Om inte behov av hjälp nattetid finns – ska det finnas medicinska behov och behov av närhet till sjuksköterska eller behov av närhet till personal.*
3. *Oro orsakad av psykisk ohälsa eller demenssjukdom som påverkar den enskildes förmåga att fungera i ordinärt boende.*

Det räcker om ett av ovanstående tre kriterier uppfylls.

Flytt från annan kommun till Stockholms stad (sid. 45)

I och med att köhanteringen för vård- och omsorgsboende sköts centralt av äldreförvaltningen kan ett förslag vara att ansökan om vård- och omsorgsboende från en person boende i annan kommun, som inkommer till Stockholms stad handläggs centralt i stället för på den stadsdelsförvaltning som den enskilde vänt sig till.

Rapporteringsskyldighet av ej verkställda beslut (sid. 47)

En idé kan vara att rapportering av ej verkställda beslut för vård- och omsorgsboende sker centralt i och med att köhanteringen är centraliserad.

Andra program och riktlinjer

Förvaltningen föreslår att Stockholms stads program för kvinnofrid – mot våld i nära relationer 2012-2014 samt riktlinjerna för handläggning av ärenden om våld i nära relationer tas upp och arbetas in i de föreslagna riktlinjerna för handläggning inom äldreomsorgen. Syftet är att tidigt upptäcka om någon utsatts för våld i en nära relation.

Vidare bör socialförvaltningens förslag till strategi för att motverka hemlöshet i Stockholms stad 2014-2019 arbetas in i de föreslagna riktlinjerna, såsom stöd i samband med risk för vräkning och äldre hemlösas individuella behov av boende. Stadsdelsnämnden har också i sitt remissvar (dnr 565-2013-15.1) gällande förslaget till strategi för att motverka hemlöshet, lyft fram de äldres behov.

Bilaga

Remissen ”Revidering av riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg” finns att läsa under sammanträdesdatum 10 april 2014 på

www.insynsverige.se/stockholm